

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 72/2019-62

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, IČO 35 790 253, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Tomáš Kamenec, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 121/2015 z 30. apríla 2015, ako aj jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 8 Cdo 1370/2015 z 23. marca 2016 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 121/2015 z 30. apríla 2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 121/2015 z 30. apríla 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., p r i z n á v a t r o v y k o n a n i a v s u m e 363,80 € (slovom tristošesťdesiattri eur a osemdesiat centov), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý v y p l a t i ť n a ú c e t j e j p r á v n e h o z á s t u p c u A d v o k á t s k e j k a n c e l á r i e Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 72/2019-22 zo 7. februára 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, IČO 35 790 253 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 121/2015-210 z 30. apríla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“), ako aj jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 1370/2015 z 23. marca 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Následne ústavný súd 25. júna 2019 vyzval krajský súd a najvyšší súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasia s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Zároveň ústavný súd toho istého dňa

upovedomil zúčastnenú osobu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zúčastnená osoba“), o práve vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti.

3. Vyjadrenie najvyššieho súdu bolo ústavnému súdu doručené 11. júla 2019 spolu s dotknutým súdnym spisom. Predsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedla:

„... Najvyšší súd sa v odôvodnení svojho uznesenia sústredil na dovolateľom uvedenú vadu zmätočnosti, a to na porušenie práva rovnosť účastníkov konania a spravodlivý súdny proces, ktoré malo spočívať v nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia. Neprítomnosť vady zmätočnosti najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odôvodnil, najmä na strane 5 rozhodnutia. Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu, keďže najvyšší súd sa v do volacom konaní vysporiadal s námietkami sťažovateľa a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil.“

4. Najvyšší súd s ohľadom na uvedené navrhol, aby ústavný súd sťažnosti „nevyhovel“ a zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

5. Vyjadrenie krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené 14. júla 2019 spolu s dotknutým súdnym spisom (ten bol doručený 19. augusta 2019). Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„[REDAKOVANÉ] vo svojom vyjadrení zo dňa 12. 08. 2019, mne doručenom toho istého dňa uviedla, že právna vec vedená v odvolacom konaní na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5 Co/121/2015 bola tunajšiemu súdu predložená dňa 11. 03. 2015. V predmetnej veci bolo dňa 30. 04. 2015 vydané rozhodnutie, ktoré sťažovateľ namieta vo svojej ústavnej sťažnosti zo dňa 12. 07. 2016. [REDAKOVANÉ] k námietkam sťažovateľa uviedla, že dôvody, pre ktoré nebolo aplikované ustanovenie § 150 ods. 1 prvej vety zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, vyplývajú z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia.“

6. Krajský súd v závere svojho vyjadrenia vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

7. Zúčastnená osoba doručila ústavnému súdu svoje vyjadrenie 15. augusta 2019. V podstatnom uviedla:

„Sťažovateľ v hore označenej ústavnej sťažnosti napadol rozhodnutia všeobecných súdov vo výroku o trovách konania. Rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými bol priznaný nárok na náhradu trov konania, považujem za zákonné a spravodlivé. S odôvodnením rozhodnutí, ktorými bola priznaná náhrada trov konania sa stotožňujem, lebo súdy sa náležite vypořádali s dôvodmi, pre ktoré mi bola priznaná náhrada trov konania, aj s dôvodmi pre ktoré nebolo pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania postupované podľa § 150 ods. 1 O. s. p.

Z týchto dôvodov navrhujem, aby Ústavný súd uvedenú ústavnú sťažnosť, ako nedôvodnú zamietol.

Alternatívne navrhujem zamietnutie uvedenej ústavnej sťažnosti z dôvodu premlčania nároku.“

8. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení doručenom 29. augusta 2019 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Zároveň zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účinného od 1. marca 2019, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Ústavný súd uvádza, že vec bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola meritórne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojich označených práv napadnutým uznesením krajského súdu a najvyššieho súdu.

14. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát...

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva...

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

18. Ústavný súd predtým, ako pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľky, považoval za nevyhnutné zrekapitulovať stručný priebeh napadnutého konania vo veci sťažovateľky v procesných a hmotnoprávných súvislostiach, ako aj rozhodné skutočnosti pre posúdenie ústavnej udržateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu.

19. Zúčastnená osoba sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) proti sťažovateľke domáhala ochrany osobnosti a priznania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 000 000 Sk. Okresný súd v uvedenej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 46 Coch 2/2003 zo 14. apríla 2004 tak, že sťažovateľku zaviazal uverejniť ospravedlnenie, zaplatiť žalovanú sumu z titulu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania. Proti označenému rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 200/2004 z 8. decembra 2004 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (ďalej len „rozsudok č. 1“). Sťažovateľka proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 171/2005 z 27. apríla 2006 tak, že rozsudok súdu odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súde na ďalšie konanie.

20. Sťažovateľka pod hrozbou exekúcie pred rozhodnutím najvyššieho súdu o jej dovolaní (najvyšší súd rozhodol až 27. apríla 2006, pozn.) na základe právoplatného rozsudku č. 1 zúčastnenej osobe ako žalobcovi zaplatila 11. júla 2005 priznané nároky rozsudkom č. 1 spolu aj s príslušenstvom.

21. Zúčastnená osoba v reakcii na písomnú výzvu sťažovateľky na vrátenie vyplatenj sumy (z dôvodu zrušenia rozsudku č. 1, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie) ju odmietla vydať, preto sťažovateľka z dôvodu opatrnosti, aby sa jej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nepremlčal, podala 19. mája 2008 žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia proti zúčastnenej osobe, keďže podľa jej názoru nárok zúčastnenej osoby priznaný exekučným titulom, na základe ktorého plnila, zanikol. Označená vec bola vedená na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 227/2008. Sťažovateľka v označenom konaní okresného súdu podaním z 20. októbra 2008 požiadala okresný súd o prerušenie konania do právoplatného skončenia vo veci ochrany osobnosti a priznania nemajetkovej ujmy vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 46 Coch 2/2003. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku sp. zn. 10 C 227/2008 z 12. januára 2009, ktorým žalobu sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol, konštatoval (s. 2 označeného rozsudku): *„Nakoľko súd po vykonanom dokazovaní návrh ako nedôvodný a predčasný zamietol, teda rozhodol o merite veci, konanie v zmysle návrhu odporcu (rozumej zúčastnenej osoby, pozn.) podľa § 109 ods. 2 písm. c, O. s. p. neprerušil.“*

22. Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 C 227/2008 z 12. januára 2009 podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 172/2009. V rámci odvolacieho konania krajskému súdu doručila 2. októbra 2013 podanie označené ako „Späťvzatie“, ktorým svoj návrh v celom rozsahu zobrala späť s odôvodnením, že rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 2 Co 259/2012 z 26. júna 2013 bol potvrdený rozsudok okresného súdu o žalobe o ochranu osobnosti sp. zn. 46 Coch 2/2003 z 28. mája 2012, ktorým žalobe zúčastnenej osoby opätovne vyhovel. Sťažovateľka preto písomne uskutočnila započítací prejav voči zúčastnenej osobe, ktorým si započítala už vyplatenú sumu na základe rozsudku č. 1 so sumou priznanou na základe nového právoplatného rozsudku okresného súdu vo veci ochrany osobnosti vedeného pod sp. zn. 46 Coch 2/2003. Bola toho názoru, že predmet konania o vydanie bezdôvodného obohatenia vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 10 C 227/2008 tak zanikol započítaním vzájomných pohľadávok, preto svoj návrh vzala v celom rozsahu späť.

23. Krajský súd o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 C 227/2008 z 12. januára 2009 rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Co 172/2009 z 8. októbra 2013 tak, že ho vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá, potvrdil, avšak v časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zúčastnenej osobe ako odporcovi nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia v podstatnom uviedol:

„Navrhovateľ na základe takéhoto procesného vývoja vykonal jednostranný právny úkon - Započítanie vzájomných pohľadávok s odporcom listom zo dňa 07. 08. 2013 (doručené navrhovateľovi dňa 23. 08. 2013), ktorý nebol navrhovateľom spochybnený. Navrhovateľ však s takýmto späťvzatím nesúhlasil, preto odvolací súd nemal inú možnosť ako späťvzatie návrhu neprípustiť v zmysle ust. § 208 O. s. p. a vo veci rozhodnúť meritórne a tak nezostalo vzhľadom na tento hmotnoprávny a procesný vývoj nič iné ako napadnuté rozhodnutie vo výroku správne potvrdiť.

O náhrade trov konania pred súdom prvého stupňa ako aj pred odvolacím súdom rozhodol odvolací súd podľa ust. § 150 O. s. p. tak, že odporcovi nepriznal náhradu trov konania, pričom dôvody osobitného zreteľa videl v samotnom predmete konania, keď ako už bolo konštatované, že v čase rozhodovania súdu prvého stupňa vo veci samej existoval nárok navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, takže nemožno povedať, že návrh podaný navrhovateľom bol nesprávny alebo až šikanózný ako to uviedol navrhovateľ, ale naopak právnym poriadkom prípustný. “

24. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu (sp. zn. 5 Co 172/2009 z 8. októbra 2013) v časti o trovách konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu podala dovolanie zúčastnená osoba, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 8 Cdo 93/2014 z 18. novembra 2014 tak, že dovolaním napadnutý výrok o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd dospel k záveru, že v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu absentujú špecifiká a konkretizácia dôvodu hodného osobitného zreteľa, teda že záver o potrebe aplikácie § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) nie je riadne odôvodnený a preskúmateľný, preto konštatoval, že došlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f)

OSP spočívajúceho v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom (s. 8 odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu).

25. Krajský súd po vrátení veci opäť rozhodoval o trovách konania v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 121/2015 a napadnutým uznesením krajského súdu prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách konania a druhým výrokom zaviazal sťažovateľku zaplatiť náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Na odôvodnenie výrokovej časti svojho rozhodnutia v podstatnom uviedol:

„Odvolací súd, vychádzajúc zo záverov dovolacieho súdu, pri novom rozhodovaní o trovách konania opätovne prehodnotil okolnosti tohto konkrétneho prípadu a dospel k záveru, že nepriznanie náhrady trov konania by bolo neprimeranou tvrdosťou voči odporcovi, ktorý v konaní nesporne dosiahol plný úspech.

Vo veci sa tiež nejedná o také zvláštne okolnosti prípadu, ktoré by výnimku zo zásady úspechu v konaní, ktorou je rozhodovanie o trovách konania ovládané, odôvodňovali.

V odvolaní navrhovateľ požadoval nepriznanie náhrady trov konania odporcovi podľa § 150 ods. 1 O. s. p. tvrdiac, že v čase podania návrhu bol tento podaný dôvodne, s ohľadom na zrušujúce rozhodnutie dovolacieho súdu, ako aj z hľadiska plynutia premlčacej lehoty tohto nároku. Podľa názoru odvolacieho súdu, nutnosť podania návrhu na začatie konania, so zreteľom na plynutie premlčacej alebo prekluzívnej lehoty, by mohla odôvodňovať výnimočnosť okolností prípadu, v danej veci však o takéto okolnosti nejde.

Navrhovateľovi sa nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu plnenia podľa dovolacím súdom zrušených vyhovujúcich rozsudkov súdov vo veci náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 OZ nemohol premlčať skôr, ako súdy opätovne rozhodli o požadovanej relutárnej náhrade. Zrušujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu nebolo meritórne rozhodnuté o uplatnenej materiálnej satisfakcii, jeho dorúčením preto nedochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia a premlčacia doba nezačne plynúť od tohto okamihu, ale až od vyhlásenia nového konštitutívneho rozhodnutia, posudzujúceho peňažný satisfakčný nárok; v danom prípade až od 28. mája 2012, resp. 26. júna 2013, pričom návrh bol podaný už 19. 5. 2008. Súd v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia totiž nemôže sám ako predbežnú otázku riešiť, či a v akom rozsahu materiálna satisfakcia

prislúcha, resp. neprislúcha, následne preto ani nemôže posúdiť, či a v akom rozsahu došlo k bezdôvodnému obohateniu (porovnaj rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo/124/2002). Neobstojí preto tvrdenie navrhovateľa, že v čase podania návrhu bol tento podaný dôvodne, rovnako ani tvrdenie o nutnosti jeho podania z hľadiska premlčania.“

26. Sťažovateľka proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala dovolanie z dôvodu, že jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať, pretože odvolací súd sa nevysporiadal s jej argumentmi uvedenými v jej odvolaní. O dovolaní sťažovateľky rozhodol najvyšší súd svojím napadnutým uznesením tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol, keď sa nestotožnil s jej právnym názorom o existencii vady zakladajúcej prípustnosť jej dovolania z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a nedostatočného odôvodnenia. Naopak, konštatoval:

«V súvislosti s námietkou o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu treba uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje odvolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

Vo vzťahu k argumentácii navrhovateľky z hľadiska aplikácie § 150 ods. 1 O. s. p. treba zdôrazniť, že v sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 142 ods. 1 O. s. p.). Aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, keď výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné,

majetkové, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania, a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi a aby neodporovalo dobrým mravom.

Je pritom nepochybné, že odporca mal v konaní plný úspech, pred rozhodnutím odvolacieho súdu navrhovateľka zobrala návrh späť, ktoré späťvzatie, ako vyplýva zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 8. októbra 2013, odvolací súd z dôvodu nesúhlasu odporcu nepripustil (č. l. 186 spisu).

V odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa je odôvodnená aplikácia § 142 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody, pre ktoré dospel k záveru, že nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 ods. 1 O. s. p. by bolo neprimeranou tvrdosťou voči odporcovi, ktorý nesporne dosiahol plný úspech. Preto nebol dôvod na postup podľa druhej vety citovaného stanoviska.»

27. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

28. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

29. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

30. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

31. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť [§ 132 a § 157 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), m. m. I. ÚS 243/07], pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (m. m. III. ÚS 36/2010).

32. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú)

verejnost' prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

33. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, berúc do úvahy aj skutočnosť, že všeobecné súdy rozhodovali ešte počas platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. A preto z týchto hľadísk ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu a najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu

34. Z citácie uvedenej v bode 24 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd nepovažoval dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu za arbitrárne alebo neodôvodnené do tej miery, že by neobsahovalo dôvody a právne posúdenie dôležitých otázok podstatných pre rozhodnutie súdu, preto dovolanie z označeného dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP vyhodnotil ako procesne neprípustné.

35. Ústavný súd v súhrne konštatuje, že z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia zistil, že najvyšší súd reagoval na námietky sťažovateľky uvedené v jej dovolaní, ale po preskúmaní veci dospel k záveru, že námietky sťažovateľky nezakladajú ňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania, čo aj dostatočne artikuloval.

36. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014) ďalej vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu,

ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

37. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane konštatuje, že rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví najvyšší súd, ak je to v medziach ústavy (porov. II. ÚS 398/08). Rovnako ústavný súd v minulosti rešpektoval výklad a aplikáciu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich dovolacie dôvody tak, ako si ich nastavil najvyšší súd. To sa týkalo aj dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom). Ústavný súd v tejto súvislosti už judikoval, že otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

38. Vychádzajúc z uvedeného a skutočnosti, že najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a náležite odôvodnil svoje napadnuté uznesenie, ústavný súd konštatuje, že neexistuje relevantná súvislosť medzi označeným základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy na jednej strane a napadnutým uznesením najvyššieho súdu na druhej strane, preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhoviel.

39. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že neexistuje relevantný súvis medzi namietaným právom hmotnej povahy a napadnutým uznesením, pretože najvyšší súd rozhodoval o tom, či je mimoriadny opravný prostriedok procesne prípustný. Keďže dospel k záveru, že namietaný dôvod prípustnosti nebol naplnený, preto ďalšou tvrdenou vadou nesprávneho právneho posúdenia sa už nezaoberal, pretože (v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu citovanej aj v odôvodnení napadnutého uznesenia, pozn.) táto tvrdená vada sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Inými slovami, v dovolacom konaní nedošlo k prieskumu právneho posúdenia

samotného nároku na náhradu trov konania najvyšším súdom. Vychádzajúc z uvedeného, sťažnosti ani v tejto jej časti nevyhovel.

40. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že z obsahu sťažnosti nie je možné určiť, na základe čoho sa sťažovateľka domnievala, že došlo k porušeniu tohto označeného základného práva podľa ústavy. Ústavný súd preto konštatuje, že ani v tomto prípade nezistil relevantnú súvislosť medzi označeným základným právom sťažovateľky na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy na jednej strane a napadnutým uznesením najvyššieho súdu na druhej strane, preto ústavný súd sťažnosti ani v tejto časti nevyhovel.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu

41. Citované závery krajského súdu (bod 23 odôvodnenia tohto rozhodnutia) sťažovateľka považovala v okolnostiach prípadu za arbitrárne a porušujúce jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Sťažovateľka totiž v odvolaní tvrdila, že práve pre postoj zúčastnenej osoby, ktorá odmietala vrátiť vyplatené sumy na základe zrušeného rozsudku č.1, jej lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia začala plynúť právoplatným zrušením rozsudku č. 1, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie. V tejto súvislosti tvrdila, že ide o konštitutívne rozhodnutie všeobecného súdu a právnym dôvodom na zapltenie náhrady nemajetkovej ujmy je právoplatné rozhodnutie súdu, a nie neoprávnený zásah do osobnostných práv zúčastnenej osoby. Argumentovala tým, že práva dotknutej osoby v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov vznikajú samotným zásahom do osobnostných práv, na rozdiel od náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá nevzniká samotným neoprávneným zásahom do osobnostných práv, ale až rozhodnutím súdu, ktorým je náhrada nemajetkovej ujmy priznaná. Samotný neoprávnený zásah sám osebe nezakladá právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ale len za splnenia ďalších podmienok definovaných v Občianskom zákonníku,

a to podmienky, že morálna satisfakcia nepostačuje a je preukázané, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti. Ak prvostupňový súd namiesto prerušenia konania návrh meritórne zamietol, vylúčil kategoricky akúkoľvek možnosť vzniku bezdôvodného obohatenia na strane odporcu, pričom na takéto rozhodnutie nemal dostatočný skutkový ani právny podklad.

42. Krajský súd na túto argumentáciu sťažovateľky nereflektoval. Pri posudzovaní dôvodnosti aplikácie § 150 ods. 1 OSP dospel k záveru, že k bezdôvodnému obohateniu nemohlo dôjsť, pretože *„zrušujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu nebolo meritórne rozhodnuté o uplatnenej materiálnej satisfakcii, jeho dorúčením preto nedochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia a premlčacia doba nezačne plynúť od tohto okamihu, ale až od vyhlásenia nového konštitutívneho rozhodnutia, posudzujúceho peňažný nárok... súd v konaní o vydanie nemôže sám ako predbežnú otázku riešiť, či a v akom rozsahu materiálna satisfakcia prislúcha, resp. neprislúcha, následne preto ani nemôže posúdiť, či a v akom rozsahu došlo k bezdôvodnému obohateniu“*.

43. Práve tento nosný právny názor krajského súdu, ktorým odôvodnil výrok napadnutého uznesenia krajského súdu, je v kontexte rozhodných skutkových a právnych okolností prípadu podľa ústavného súdu nelogický, vnútorne nekonzistentný, nepreskúmateľný a zároveň arbitrárny, porušujúci označené práva sťažovateľky.

44. Krajský súd na jednej strane tvrdí, že ide o konštitutívne rozhodnutie, teda nemá len deklaratórnu povahu, s čím je možné v okolnostiach veci súhlasiť, pretože o práve na náhradu nemajetkovej ujmy rozhoduje súd na základe návrhu účastníka konania a svojej voľnej úvahy (avšak nie svojvôli) po vyhodnotení povahy každého konkrétneho prípadu, jednotlivých okolností zásahu, dotknutej osoby a jeho dopadov na ňu. Účastníkovi konania ako dotknutej osobe je v hmotnom práve len priznané právo domáhať sa priznania takéhoto zadosťučinenia. Teda podľa názoru ústavného súdu právnym dôvodom a základom tohto priznaného práva osoby dotknutej zásahom je až právny záver vyslovený súdom, že toto právo dotknutej osobe priznáva a zároveň určí jeho rozsah, a nie samotný zásah do práv osobnostnej povahy, čo je skutková okolnosť a je len predpokladom priznania tohto práva.

45. Napriek uvedenému krajský súd zároveň dospel k záveru, že skutočnosť, že došlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým bolo právo na náhradu nemajetkovej ujmy priznané, je bez právneho významu, keďže nebolo meritórne rozhodnuté o návrhu zúčastnenej osoby, čo nasvedčuje tomu, že krajský súd zrušené rozhodnutie považoval za deklaratórne rozhodnutie, pretože za právny dôvod plnenia zrejme považoval už samotnú skutočnosť, že došlo k zásahu, ktorý, vychádzajúc z hmotného práva, umožňoval súdu priznať aj toto právo. Táto kontroverzia v odôvodnení je zavíšená konštatovaním, že otázku, „*či a v akom rozsahu materiálna satisfakcia prislúcha*“, nie je oprávnený riešiť v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, preto žalobu ako predčasne podanú zamietol (dôkazom z opaku krajský súd svoj názor poprel a de facto dospel k záveru, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo), a keďže sťažovateľka bola v konaní plne neúspešná, potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania (sťažovateľka je povinná zaplatiť trovy konania v tam určenej sume) a zúčastnenej osobe priznal aj náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

46. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že ak súd dospel k záveru, že nebol oprávnený otázku bezdôvodného obohatenia a jeho rozsah riešiť ani len ako predbežnú otázku, pričom od vyriešenia tejto otázky bol závislý výrok rozhodnutia vo veci samej, boli splnené všetky predpoklady na prerušenie konania tak, ako navrhovala sťažovateľka. Ak tak súd neurobil, a vo veci rozhodol tak, že žalobu zamietol, sťažovateľka bola nútená podať proti označenému rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, čo vyvolalo ďalšie trovy konania, tieto však nemožno pričítať sťažovateľke.

47. Navyše, krajský súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí o trovách konania (citácia v bode 21 odôvodnenia tohto rozhodnutia) dospel k záveru o potrebe aplikácie § 150 ods. 1 OSP aj s poukazom na postoj zúčastnenej osoby ako žalovanej, ktorá nesúhlasila so späťvzatím žaloby sťažovateľkou po tom, čo došlo k započítaniu vzájomných pohľadávok, pričom v napadnutom uznesení už túto skutkovú okolnosť nepovažoval za hodnú toho, aby sa s ňou vysporiadal. Takisto sa vo veci konajúce súdy nevysporiadali a opomenuli význam nespornej skutkovej okolnosti, že k podaniu návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia došlo po tom, čo bol zrušený rozsudok č. 1 aj spolu

s rozsudkom súdu prvej inštancie (teda v štádiu, keď o žalobe o ochranu osobnosti nebolo rozhodnuté ani len neprávoplatne, pozn.) a zúčastnená osoba odmietla vydať peňažné prostriedky, ktoré jej boli vyplatené na základe týchto zrušených rozhodnutí.

48. Už uvedené okolnosti a skutočnosti, že krajský súd si bol vedomý, že okresný súd neprerušil konanie, hoci boli splnené predpoklady na prerušenie konania (až v priebehu odvolacieho konania vo veci vydania bezdôvodného obohatenia bolo právoplatne rozhodnuté vo veci ochrany osobnosti) a následne aj skutočnosť, že krajský súd bol nútený meritórne rozhodnúť vo veci samej len z dôvodu postoja zúčastnenej osoby a že v dôsledku nepreskúmateľnosti rozsudku č. 1 bol tento dovolacím súdom zrušený aj spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie, bolo podľa názoru ústavného súdu možné považovať za dostatočný dôvod na aplikáciu § 150 ods. 1 OSP bez ďalšieho.

49. Ústavný súd už naznačil, že rozhodnutie o práve na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka nie je možné považovať za rozhodnutie deklarátornej povahy. Ústavný súd vychádza z toho, že sú predmetom posúdenia a úvahy súdu otázky, či sú vôbec splnené podmienky na priznanie tohto práva uplatneného v žalobe a v akom rozsahu. Teda nejde tu o povinnosť na strane zasahovateľa, ktorá by vyplývala priamo z hmotného práva, a už vôbec nie jej rozsah. Jedine vo veci konajúci súd konštituuje a priznáva právo, keď autoritatívne posúdi neoprávnenosť zásahu. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že možnosť priznania tohto práva vyplýva z hmotného práva, konkrétne úpravy § 13 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z uvedeného, potom v prípade, ak dôjde k zrušeniu právoplatného rozhodnutia upravujúceho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy a neexistuje tu žiadne rozhodnutie vo veci, ktorým by bolo priznané toto právo dotknutej osoby, je potrebné vyplatenú sumu považovať za bezdôvodné obohatenie. Preto právny záver alebo názor, že samotný zásah je právnym dôvodom priznania tohto do úvahy prichádzajúceho hmotného práva, je mylný a nemá oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky. Keďže ide o konštitutívne rozhodovanie súdu, právnym dôvodom je až samotné rozhodnutie súdu o tom, že také právo vzhľadom na okolnosti prípadu priznáva a v určitom rozsahu.

50. Ústavný súd už v inej veci iného sťažovateľa konštatoval, že právoplatný rozsudok súdu bude právnym dôvodom plnenia len vtedy, ak sa právoplatnosťou rozsudku konštituuju (zakladajú, menia alebo rušia) práva a povinnosti subjektov právnych vzťahov. Ak bude takýto rozsudok na základe mimoriadneho opravného prostriedku zrušený, potom pôjde o právny dôvod plnenia, ktorý dodatočne odpadol [v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (II. ÚS 18/2016)]. S uvedeným právnym názorom sa stotožňuje aj vo veci rozhodujúci senát.

51. Preto neobstojí právny záver krajského súdu, že zrušením rozsudku č. 1 a rozsudku súdu prvej inštancie vo veci ochrany osobnosti nedochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia a premlčacia doba nezačne plynúť až do právoplatnosti nového rozhodnutia vo veci samej.

52. O zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením veci možno hovoriť spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí svojvoľnú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (m. m. III. ÚS 502/2011, III. ÚS 104/2013).

53. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že krajský súd napadnutým uznesením nepostupoval v súlade so základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto konštatuje, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k neprípustnému zásahu do tohto základného práva sťažovateľky, a tým aj k jeho porušeniu. Keďže výrokom svojho napadnutého uznesenia krajský súd zároveň zasiahol aj do majetkových práv sťažovateľky, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, preto konštatuje aj porušenie tohto majetkového práva sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu (bod 1 výroku nálezu).

54. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

55. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.

56. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

57. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

58. Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 6 500 €, ktoré odôvodnila tým, že uvedená suma predstavuje súhrnnú výšku úrokov

z omeškania z jednotlivých úhrad, ktoré bola povinná uhradiť v prospech zúčastnenej osoby.

59. Ústavný súd už stabilne zastáva názor, že cieľom finančného zadosťučinenia nie je náhrada prípadnej škody vzniknutej ústavne chybným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci (napr. III. ÚS 237/07, III. ÚS 87/08). Odôvodnenie požadovaného finančného zadosťučinenia nasvedčuje, že sťažovateľka ho vníma najmä ako náhradu majetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku odopretia spravodlivosti a v dôsledku vynaložených súm zaplatených v prospech protistrany. Inštitút finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy však nemôže suplovať náhradu škody, ktorú v takýchto prípadoch zaručuje čl. 46 ods. 3 ústavy v rovine zákonnej právnej regulácie realizovanej zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

60. Z citovaného čl. 127 ods. 3 ústavy tiež vyplýva, že finančné zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným, ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

61. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základných práv sťažovateľky účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 4 výroku nálezu).

IV.

62. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnil bez vyčíslenia jej výšky.

63. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti, vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2016 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 143 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 151,58 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2016, t. j. za dva úkony 303,16 €. Pokiaľ ide o stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu a najvyššieho súdu doručené 30. augusta 2019, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov sťažovateľke nepriznal, keďže stanovisko neobsahovalo nové skutočnosti ani argumentáciu. Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú za jeden úkon právnej služby podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty v sume 30,32 €. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu takto predstavuje 363,80 € (bod 3 výroku rozhodnutia).

64. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2019